

vergadering **C93**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand en
Dierenwelzijn

van 13 december 2023

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de prioriteiten van het Belgische EU-voorzitterschap op het vlak van dierenwelzijn – 395 (2023-2024)	3
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de welzijnskip – 586 (2023-2024)	6
VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over algoritmes, artificiële intelligentie en monitoring van dierenwelzijn in slachthuizen – 717 (2023-2024)	8

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de prioriteiten van het Belgische EU-voorzitterschap op het vlak van dierenwelzijn – 395 (2023-2024)

Voorzitter: de heer Jan Laeremans

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Voorzitter, dat ik ineens drie vragen samen heb, heeft te maken met het einde van het jaar. Het is bijna een tegen allen of allen tegen een, maar dat is zeker niet de bedoeling.

Vanaf volgend jaar is België, en dus ook Vlaanderen, voorzitter van de Raad van de EU. Daardoor kunnen we een aantal prioriteiten naar voren schuiven, ook inzake dierenwelzijn. Volgens een recente Eurobarometer is 84 procent van de Europeanen van mening dat landbouwdieren beter moeten worden beschermd. Ook is 84 procent van de ondervraagden van mening dat ingevoerd vlees zich aan de Europese wetgeving inzake dierenwelzijn moet houden. Er zijn dus alleszins bij de bevolking heel duidelijke ambities om het dierenwelzijn of het beleid ter zake binnen Europa te verbeteren.

– Mercedes Van Volcem treedt als voorzitter op.

Binnen het huidige EU-beleid ligt de nadruk vooral op het reguleren van het transport van dieren en een evaluatie van de bestaande wetgeving. Dierenwelzijn, zeker in de landbouwsector, gezien het kruisverband met die sector, is een beleidsdomein dat baat heeft bij een Europese aanpak. Gelijke normen voor landbouwdieren zorgen ervoor dat de lidstaten geen concurrentienadeel ondervinden als ze het dierenwelzijn willen beschermen. Ondertussen bijna een jaar geleden waren we het in deze commissie eens dat de EU veel meer kan doen voor het dierenwelzijn. Het beleidselement bij uitstek is natuurlijk dat er na de Europese verkiezingen een specifieke bevoegdheid Dierenwelzijn zou komen, met een specifieke commissaris.

Minister, vandaar mijn vragen. Welke concrete prioriteiten schuift u naar voren inzake het dierenwelzijn voor dit EU-voorzitterschap? Welke stappen wilt u zetten na de zogeheten 'fitness check' – ik heb er daarnet uit geciteerd – van de Europese dierenwelzijnswetgeving tijdens het voorzitterschap? Welke prioriteiten ziet u voor de landbouwdieren? Is er daarover overleg met uw collega, de minister van Landbouw? Welke prioriteiten ziet u voor huisdieren?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik ben het er natuurlijk absoluut mee eens dat er op Europees vlak inzake dierenwelzijn wel wat kansen liggen. Ik denk dat we op dat vlak ook een goed voorbeeld zijn. Vlaanderen is erin geslaagd om van Dierenwelzijn, dat aanvankelijk zowat een federale restbevoegdheid was, een volwaardige bevoegdheid te maken, waarin we het voortouw nemen. Helaas is Dierenwelzijn op Europees niveau nog altijd wel een restbevoegdheid, al dan niet gekoppeld aan Volksgezondheid dan wel Landbouw. We hebben daar in de afgelopen periode ook staaltjes van gezien. Er was aanvankelijk een actualisatie van de EU-wetgeving inzake dierenwelzijn gepland in het werkprogramma van de Europese Commissie van 2023. Aanvankelijk werden vier initiatieven vooropgesteld, namelijk inzake het vervoer van dieren, het slachten van dieren, dieren gehouden voor economische doeleinden en een dierenwelzijnslabel. Dat werd echter uitgesteld en vervolgens ook inhoudelijk sterk gereduceerd. Vandaag liggen er nog maar twee voorstellen van verordening op tafel. Dat gaat enkel

over de herziening van de verordening inzake het welzijn van dieren tijdens vervoer en de verordening inzake het welzijn van honden en katten en hun traceerbaarheid. Hier lijkt dus duidelijk sprake van enige koudwatervrees. Men heeft ervoor gekozen om bepaalde andere belangen, lees economische belangen en mogelijk landbouwbelangen, te laten voorgaan op het dierenwelzijn.

Dat hoeft ons natuurlijk niet te ontmoedigen. Ik denk dat we ambitieus moeten blijven. Gelukkig hebben we daarvoor ook bondgenoten binnen de Europese Unie. Het EU-voorzitterschap is inderdaad een uitgelezen kans om dierenwelzijn op de agenda te zetten, ook al weet je natuurlijk dat je als voorzitter niet zomaar vrij spel hebt.

De huidige Europese wetgeving werd aangenomen tussen 1998 en 2009. Uit de fitness check die werd uitgevoerd in het kader van de van-boer-tot-bordstrategie, kon worden geconcludeerd dat de wetgeving echt wel aan actualisering toe is, alleen al op basis van de groei van de wetenschappelijke kennis en de maatschappelijke verwachtingen. We hebben ook gezien dat er soms een gebrek is aan indicatoren om het dierenwelzijn afdoende te meten.

Zowel de afdeling Dierenwelzijn als de Permanente Vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de EU is momenteel de door Europa gepubliceerde voorstellen aan het bekijken en aan het nagaan of die voorstellen in lijn zijn met onze doelstellingen.

Tijdens het voorzitterschap worden er raads werkgroepen georganiseerd, waarbij het thema dierenwelzijn en de nieuwe voorstellen behandeld worden in een werkgroep dierenwelzijn en zoötechniek. Momenteel bekijken we met de andere gewesten welk voorstel we eerst zullen behandelen in de raads werkgroepen. Hopelijk blijft het echter niet daartoe beperkt. We zullen dus proberen ook een beperking op het vervoer van dieren over lange afstanden en een evolutie naar het vervoer van dierlijke producten in plaats van levende dieren op tafel te leggen. Wat de gezelschapsdieren betreft, kijk ik vooral naar een overkoepelende identificatie- en registratieplicht voor honden en katten binnen de EU, naar minimumvoorschriften voor honden- en kattenfokkers en naar Europese afspraken over de handel in die dieren.

Daarnaast zijn er toch ook nog enkele objectieven, zoals dierenwelzijn op veehouderijniveau, dierenwelzijn op het moment van de slacht, en een label voor dierenwelzijn. Dat zijn dus allemaal thema's die we toch ter sprake willen brengen. De Europese Commissie had aanvankelijk de intentie om daar voorstellen over te publiceren, maar uiteindelijk zijn die on hold gezet vanwege een vermeende te grote impact op de landbouwsector.

Onze wensen en eisen zijn, zoals u weet, in verschillende 'position papers' aan de Commissie bezorgd. Dat zijn position papers die we samen hebben ingediend met de Vughtgroep. Dat is een uitgebreid verlanglijstje, we gaan daar dus aan de kar blijven trekken. Naast de raads werkgroepen die we voorzien, organiseer ik ook zelf een dierenwelzijnsevent. Dat heet 'Call to care for animal welfare'. Dat is bedoeld als een eerste Europees netwerkevent waar verschillende EU-officials, experts en stakeholders samenkomen. De Europese commissaris heeft toegezegd om daar ook aanwezig te zijn, daar het publiek toe te spreken en de gepubliceerde voorstellen uit de doeken te doen. Ook daar gaan we dus wat verder dan het gebruikelijke, en trachten we met zo'n event andere thema's buiten het formele circuit op de agenda te plaatsen.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw uitgebreide antwoord. Ik ben inderdaad tevreden dat u verder wilt gaan dan de twee punten

die de EU nu aanhaalt. U noemt het koudwatervrees, maar ik vergelijk het een beetje met de recente geschiedenis van het beleidsdomein Dierenwelzijn in België en Vlaanderen: eigenlijk zou het volledig losgeweekt moeten worden van het beleidsdomein Landbouw, zodat een bevoegde commissaris zich daarmee zou kunnen bezighouden. Het is goed dat u de korf meer volstopt dan de EU zelf doet, maar ik wil er dan toch op aandringen dat we zeker en vast de nadruk leggen op die twee punten, over onder andere het transport van landbouwdieren en alles wat de huisdieren betreft.

Wat uw collega van Landbouw betreft: ik zal hem er zelf over ondervragen. Ik weet natuurlijk wel dat de achterban van de minister van Landbouw niet zo happig is om Dierenwelzijn los te weken van Landbouw. Daar ging ook heel de discussie binnen België en Vlaanderen over voor het domein een Vlaamse bevoegdheid werd. Volgens mij is dat echt iets dat fundamenteel zou moeten gebeuren als we een stap vooruit willen zetten op het vlak van dierenwelzijn in Europa. Ik kijk er inderdaad naar uit om te zien wat de reactie is van de andere landen op de voorstellen die u zult doen, en die nu niet onmiddellijk vervat zitten in de ambitie van de Europese Unie over wat er de komende zes maanden zou moeten wijzigen.

De voorzitter: Mevrouw Sterckx heeft het woord.

Els Sterckx (Vlaams Belang): Minister, ik was ook aangenaam verrast door uw antwoord, want ik had het programma voor het Belgische voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie doorgelezen, en daar vond ik maar één alinea in terug die over dierenwelzijn gaat. Het is nochtans een 53 bladzijden tellend programma. Daarin staan eigenlijk maar drie concrete dingen. Dat is dat we tijdens het Belgische voorzitterschap werk willen maken van de herziening van de wetgeving inzake dierenwelzijn, en dat we dat willen verderzetten zoals het in Europa al is gestart. Daarnaast staat erin dat we het voorzitterschap willen gebruiken om voorstellen omtrent dierenwelzijn te bevorderen, met de bedoeling om de praktijken binnen de EU te harmoniseren. Tot slot is ook het welzijn van gezelschapsdieren enorm belangrijk voor het Belgische voorzitterschap.

U hebt hier daarnet een hele uiteenzetting gedaan, maar ik heb daar eigenlijk heel weinig in teruggevonden over wat u wilt doen om bijvoorbeeld de broodfok aan te pakken, wat nu toch wel een gigantisch probleem is binnen Europa. U zegt altijd dat we daar Europese maatregelen in moeten treffen, bijvoorbeeld in verband met de controles in andere landen en hoe ze daar honden fokken. Hoe gaat u dit op Europees vlak proberen aan te pakken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste betreft, die algemene formulering, begrijp ik ook wel – ik weet niet van wanneer het document waaruit u citeert, dateert – dat het een algemene formulering is, eenvoudigweg omdat het ongetwijfeld op het moment van de redactie niet duidelijk was wat de voorstellen van de Europese Commissie zouden zijn. Men heeft daar lang mee gewacht, men heeft dat eerst in de tijd uitgesteld en vervolgens inhoudelijk ook beperkt, met uiteindelijk nog maar twee focussen.

Als het dan heel concreet gaat over de hondenfok, denk ik net dat de eerste stap die we moeten zetten, bestaat uit een Europese harmonisatie inzake traceerbaarheid. Dat is het begin, als het gaat over de handel op Europees niveau: Europese unificatie, harmonisatie op het vlak van traceerbaarheid en het hanteren van gemeenschappelijke criteria voor identificatie. Dat is wel degelijk iets dat ik ook op de agenda wil zetten.

Ik ben het er evenzeer mee eens dat we in de toekomst moeten komen tot een samenstelling van de Europese Commissie met een aparte titulatuur voor Dieren-

welzijn, losgekoppeld van Landbouw en Economie. In de schoot van de Vlaamse Regering is dat geen issue meer. Dat is inderdaad een discussie geweest in 2014, toen die bevoegdheid pas overgedragen werd aan ons. Toen stelden we ons de volgende vragen. Waar gaan we dat onderbrengen? Gaan we dat als een aparte titulatuur toekennen aan een minister? Koppelen we dat los van Landbouw? Die horde is genomen, en daarover bestaat geen discussie meer. Ik denk dat dat na mijn eerste beleidsperiode als minister van Dierenwelzijn ook nooit meer ter discussie gesteld is, door geen enkele partij, bij geen enkele onderhandeling. Dat is dus een omgedraaide bladzijde – en maar goed ook. Ik hoop dat we dat voorbeeld kunnen exporteren naar het buitenland, naar de Europese Unie.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor uw antwoord, minister. Wat dat laatste betreft, ben ik het volmondig met u eens: we moeten inderdaad proberen om ons model, waarbij het een aparte bevoegdheid is die totaal losstaat van Landbouw en waarbij er indien nodig over gesproken wordt met elkaar, uit te dragen in de EU.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de welzijnskip – 586 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): De 'welzijnskip' is alweer een nieuwe benaming – ze vinden van alles uit. Bovendien is het een benaming die heel dubbelzinnig geïnterpreteerd zou kunnen worden.

Eerder hadden we het in deze commissie over het afschaffen van plofkippen, naar het voorbeeld van Nederland. Ik heb daar zelf een aantal vragen over gesteld. In Nederland is men veel strenger op dat vlak en heeft men een verbod uitgevaardigd. Colruyt heeft nu de vlucht vooruit genomen en wil zoveel mogelijk van zijn kippenvleesassortiment omschakelen naar zogenaamde welzijnskippen. Tegen 2026 wil de keten dat het aanbod in de winkel volledig de normen volgt van de Better Chicken Commitment. Dat houdt in dat elke kip ruim 40 procent meer ruimte krijgt in de stal, dat ze daglicht krijgen, dat ze op een meer natuurlijke manier leven met zitstokken en piksubstraten en dat de kippen ook in de stal geboren worden. Dat zijn allemaal verbeteringen die eigenlijk de standaard zouden moeten zijn.

De winkelketen en de landbouwers sluiten ook een akkoord dat een eerlijke en zekere prijs verzekert. Dit zou ook goed zijn voor de volksgezondheid aangezien er minder antibiotica nodig zijn. Ik vind het dus een heel goed initiatief van deze winkelketen.

Ik heb daarom de volgende vragen, minister.

Hoe ver staat u in het overleg met de grootwarenhuizen over het uitdoven van plofkippen?

Onlangs antwoordde u op een vraag over het dierenwelzijnslabel in het algemeen. Maar hoe zit het concreet met het dierenwelzijnslabel voor kippen? Ik

denk namelijk dat hier een belangrijke link te maken is met het initiatief van deze warenhuiscgroep.

Ik verwacht niet dat u in detail zult ingaan op de volgende vraag, want dat hebt u zoniet al gedaan. Hoe ver staat het met het aanbrengen van dit onderwerp in het kader van het EU-voorzitterschap?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dank u. Wat de huidige regelgeving betreft, is er de Europese Richtlijn 2007/43/EG van de Raad van 28 juni 2007 tot vaststelling van minimumvoorschriften voor de bescherming van vleeskuikens. Deze richtlijn zorgt ervoor dat binnen de 27 lidstaten deze dieren onder voorwaarden gehouden worden die een minimum aan dierenwelzijn beogen. Meer dan vijftien jaar na het vastleggen van die regels groeit het besef – hoop ik toch – dat die normen aan actualisering toe zijn en dat we die moeten aanscherpen. Ik heb al geprobeerd om dat op de agenda van de Europese Commissie te zetten, samen met mijn collega's van Duitsland, Nederland, Zweden, Denemarken en de twee andere gewesten van dit land – de zogenaamde 'Vught-groep'. We hebben getracht om dat onder de aandacht te brengen van de Europese Commissie via een 'position paper' met daarin onze verwachtingen aangaande nieuwe welzijnsregels voor landbouwdieren, waaronder vlees- en legkippen maar evengoed ook kalkoenen, varkens, kalveren, vlees- en melkrunderen, konijnen en ook honden en katten. Er is wat overlap met de vraag van daarnet betreffende de finale keuze van de Europese Commissie inzake de twee voorstellen van verordening.

Vanuit de bezorgdheid van de consumenten zijn er inmiddels ook afspraken gemaakt met verschillende grote afnemers van kippenvlees, zoals Kentucky Fried Chicken, IKEA, Unilever, Hotels enzovoort om strengere eisen te stellen aan de omstandigheden waarin vleeskippen gefokt worden. Dit heeft zich vertaald in een Better Chicken Commitment. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier om een privé-initiatief – dat ik echt wel ondersteun – waarbij grote spelers zich vrijwillig verbinden om met ingang van 2026 hogere eisen te stellen aan hun leveranciers van kippenvlees. Het is dus wel een engagement voor de toekomst. In Vlaanderen hebben ALDI, Albert Heijn, Carrefour, Delhaize, Colruyt en Lidl zich reeds geëngageerd. De betere normen hebben onder andere betrekking op een tragere groeisnelheid, andere rassen, zitstokruimte, verrijking, meer licht in de stal en een lagere bezettingsdichtheid, weliswaar nog niet de 40 procent waarover u het hebt. Boeren zullen dus moeten investeren in meer eten en in een lager aantal kippen, die ze gedurende een langere periode houden aangezien ze traag-groeiend zijn. Dit zal gepaard gaan met zekere meerkosten.

Parallel daaraan ontwikkelen wij een dierenwelzijnslabel, waarmee we hopelijk vroeger klaar zullen zijn en waarmee we hogere normen inzake dierenwelzijn vooropstellen. Zoals gezegd, zullen we starten met varkens en vervolgens verdergaan met kippen. Dat label zou wel al voor januari 2026 ingevoerd moeten kunnen worden, dus nog voor dit engagement. Het loopt er wat parallel mee en het dient uiteindelijk dezelfde doelstelling: aan de consument een keuze bieden om vleeswaren te kopen die een productieproces achter de rug hebben waarbij er meer aandacht besteed wordt aan dierenwelzijn.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister. Dit was eigenlijk het antwoord dat ik wilde horen. Wat dat betreft ben ik dus heel positief. Ik heb nog wel een vraag. U zegt dat u eerder klaar zult zijn dan 2026 met dat dierenwelzijnslabel, dus ook wat kippen betreft. Hebt u daarvoor een specifieke timing voor ogen? Dat is wel belangrijk, denk ik, al ben ik al tevreden als het 2026 zou

worden. Ik zou zeggen: elke dag eerder is goed voor het dierenwelzijn in het algemeen en voor de kippen in het bijzonder.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Dat zal volgend jaar zijn. Ik heb dat zelf niet in de hand, vermits het een privaat initiatief is dat ik wel stimuleer en wil aansturen. Momenteel is men bezig met de lastenboeken: men is heel gedetailleerd aan het uitwerken aan welke vereisten men moet voldoen om aanspraak te kunnen maken op dat dierenwelzijnslabel. Alle partners zijn nog steeds aan boord, dus ook Comeos, de retailsector. Ik zou wel graag in het voorjaar al een en ander kunnen toelichten en ook een call kunnen lanceren richting de landbouwers, ook al gaat het label niet onmiddellijk van start. Ze kunnen zich dan alvast voorbereiden, want als ze daarin willen instappen, zal dat natuurlijk wel wat investeringen vergen. Het zou goed zijn dat ze zich daarop kunnen voorbereiden en dat we al in enige mate van detail kunnen meedelen welke vereisten we vooropstellen en hoe het label eruit zal zien.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel voor het antwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Ludwig Vandenhove aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over algoritmes, artificiële intelligentie en monitoring van dierenwelzijn in slachthuizen – 717 (2023-2024)

Voorzitter: mevrouw Mercedes Van Volcem

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Collega's, in dit geval gaat het over een andere groep van de sector. Nu gaat het niet over de kippen, maar over de Belgian Pork Group die artificiële intelligentie (AI) in de slachthuizen wil introduceren. Daarmee willen ze monitoren hoe dieren behandeld worden bij de aankomst bij hun slachthuizen en doorheen het slachtproces. Dat sluit eigenlijk aan bij de eerste vraag waarbij het ging over het transport van dieren, en waar toch nog altijd wat problemen mee zijn.

Het systeem werkt zo dat alle dieren in de gaten worden gehouden door een camerasysteem. De beelden worden eerst geanalyseerd door een expert dierenwelzijn. Op basis van die bevindingen worden AI-modellen dan getraind om dieronvriendelijke situaties te herkennen. Het doel is dierenwelzijn efficiënter en beter te controleren. Dat hoop ik alleszins, want natuurlijk zijn er veel van die projecten die door de sector, of andere sectoren uit het economische circuit, worden voorgesteld, maar uiteindelijk in de praktijk niet zo goed lijken te werken. Maar goed, laten we maar vertrouwen hebben in de aankondiging.

Minister, u hebt tijdens deze legislatuur een eigen inspectie in slachthuizen opgezet. Daarmee is het niet evident – zoals u een paar keer hebt toegegeven, en dat is ook logisch – om zo'n constante systematische controle in slachthuizen te verzekeren. Zo'n semiautomatisch monitoringsysteem zou daarbij een mogelijke piste zijn. In die zin is dat aangekondigde project van de Belgian Pork Group interessant.

Minister, u bent ongetwijfeld op de hoogte van het project, maar is er contact met de Belgian Pork Group? Hebt u zicht op welke criteria voor dierenwelzijn

gebruikt worden? Dat is natuurlijk belangrijk. Wat stop je in het model? Zijn die specifiek gericht op de wettelijke vereisten of gaan die verder?

Hoe kijkt u zelf naar het inzetten van zo'n systeem om dierenwelzijn in slachthuizen te monitoren? Ik heb het dan vooral over personeel dat daar op uw initiatief vanuit Vlaanderen op wordt ingezet.

Het Instituut voor Landbouw-, Visserij- en Voedingsonderzoek (ILVO) coördineert een soortgelijk project om het dierenwelzijn via camera's en algoritmes te meten, en zo pijnpunten door te geven. Bent u op de hoogte van dit project, en is er al dan niet een samenwerking met de minister van Landbouw wat dat aWISH-project (Animal welfare indicators at the slaughterhouse) betreft?

Er hangen momenteel al camera's in de slachthuizen. Hoe worden de beelden structureel opgevolgd om dierenmishandeling te bestrijden? Hoe regelmatig worden ze bekeken? Hoeveel vaststellingen van dierenmishandeling op camera-beelden leidden al tot een sanctie? Als we dat systeem kunnen inschakelen, dan is in de toekomst de discussie al niet meer nodig wanneer er illegaal gemaakte beelden opduiken van omstaanders of werknemers. Er bestaat daar namelijk vaak discussie over of de beelden al dan niet origineel zijn als die door bepaalde dierenrechtenorganisaties gemaakt worden. Kunnen dit soort AI-systemen ingeschakeld worden in het kader van een sluitend dierenwelzijnslabel als het gaat over slachthuizen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik denk dat onze ambitie op het vlak van handhaving heel duidelijk is, namelijk proberen om de mazen in het net zo klein mogelijk te maken. Het zal ongetwijfeld nooit 100 procent sluitend zijn, maar we slagen er wel in om die mazen alsmáar verder te verfijnen. Enerzijds hebben we een sterke uitbreiding van onze inspectie, anderzijds hebben we een apart inspectieteam van dierenartsen. Dat zijn een vijftigtal dierenartsen die toegewijd werken in functie van de controle op dierenwelzijn in de slachthuizen. Dat systeem loopt wel goed. Daarenboven hebben we ook de verplichte camerabewaking in de slachthuizen.

Ja, ik volg de nieuwste evoluties met aandacht, ook inzake artificiële intelligentie. Ik ben op de hoogte van de ontwikkeling van programma's voor de selectie van verdachte beelden. Verschillende bedrijven, waaronder Deloitte, hebben zich daarin verdiept en bieden dat soort programma's aan. Het slachthuis Westvlees is van start gegaan met zo'n programma waarbij men bij wijze van spreken nog dagelijks nieuwe toepassingen ontwikkelt in dat camerabewakingssysteem. Het is dus echt wel een technologie die in evolutie is, waarbij men dat nog quasi dagelijks verfijnt. Zo kan er nu al toegekeken worden op het achterblijven van dieren in de drijfgangen, op het gebruik van stokken of andere drijfmiddelen, op de effectiviteit van verdoving en op de aanwezigheid van verwondingen.

De ontwikkeling gaat dus wel met rasse schreden vooruit. Het is de sector zelf die nu begint te experimenteren. Je merkt dat men nog in een vrij verkennende, experimentele fase zit waarbij men vooral focust op het verbeteren van de eigen werking. Dat is goed, want dat is ook net door de druk die we zelf hebben opgevoerd. De bedrijven die de artificiële intelligentie leveren, stellen bovendien regelmatig ook de criteria die gebruikt worden om de beelden te analyseren, bij, ze scherpen dat aan. Niet alleen de wettelijke dierenwelzijnsvereisten worden geïseerd, maar natuurlijk ook aandachtspunten die meer betrekking hebben op kwaliteitsbeleid of gezondheidsbeleid.

Wat de camerabeelden betreft: vandaag zijn die al een hulpmiddel voor de dierenartsen met opdracht (DMO's). Zoals gezegd, is er in de regelgeving voor

dierenwelzijn, en ook specifiek in de Codex Dierenwelzijn, al de verplichting opgenomen om camera's te installeren.

Wat mij betreft lijkt het geen enkele twijfel dat AI in de nabije toekomst voor de analyse van grotere hoeveelheden beeldmateriaal een hulpmiddel zal zijn. Let op: het zal altijd een screening blijven. De uiteindelijke beoordeling zal dus nog altijd door een mens moeten gebeuren – al weet je dat nooit. Natuurlijk kan het gebruik van AI ook een voorwaarde worden voor een dierenwelzijns- of ander label. Vooralsnog is het voor de DMO's dus nog een hulpmiddel, waarvan ze naar eigen inzicht gebruikmaken, dat evenwel hun taken niet overneemt.

Tot dusver werd er nog geen informatieformulier ingevuld louter op basis van camerabeelden. Wel zijn camerabeelden al toegevoegd aan het informatieformulier om de vaststelling van de dierenarts met opdracht op de slachtvloer te illustreren.

Het project aWISH is een Europees onderzoeksproject waarvoor de afdeling Dierenwelzijn zich heeft opgegeven om deel te nemen aan de expertpanels. Het belangrijkste doel is het ontwikkelen en aanbieden van tools om het welzijn van vleesproducerend vee in heel Europa te evalueren en te verbeteren via de geautomatiseerde monitoring van op dieren gebaseerde welzijnsindicatoren in het slachthuis om feedback en advies over de beste praktijken te geven aan de verantwoordelijken in de verschillende productiestadia, dus van boer en vangteam tot transporteur en slachthuis.

Die aanpak zal worden ontwikkeld en geëvalueerd in nauwe samenwerking met alle partners, van primaire producenten tot beleidsmakers en burgers. Ook in dezen spreekt het voor zich dat AI in dat project een rol zal spelen. Binnen dat project zal ook verder gekeken worden dan alleen naar camera's voor de monitoring van dierenwelzijn en zal bijvoorbeeld ook gekeken worden of geluidsopnames kunnen bijdragen tot onze einddoelstelling, namelijk zorgen voor meer respect voor dierenwelzijn, niet alleen in het proces van het slachten maar in het hele proces daarvoor.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik ga volledig akkoord met u dat het hulpmiddelen moeten blijven. Maar het zullen natuurlijk toch hulpmiddelen zijn die dreigen mensen te overvleugelen en daar ben ik persoonlijk niet zo'n grote voorstander van. Ik denk dat we zeker en vast tijdens de volgende legislatuur – of dat nu gebeurt onder uw bevoegdheid of die van iemand anders – zullen moeten kijken welke AI-toepassingen we kunnen invoeren om de controle nog sterker te maken dan nu al het geval is.

Net zoals bij mijn eerste vraag, is dit volgens mij een van de punten die heel nauw samen bekeken moeten worden met de minister van Landbouw. Op een bepaald ogenblik zullen de landbouwers en de producenten zich namelijk niet meer kunnen verschuilen achter de bewering dat die beelden niet kloppen, dat het gaat om beelden van actievoerders. Dan zal het zwart op wit bewezen worden. Ik denk dat we daartoe moeten komen, uiteraard binnen een kader waarin we toch bekijken wat er precies met die AI gebeurt, ook als het gaat over dit soort van toepassingen.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik heb daar niets aan toe te voegen. Ik denk dat het een goede evolutie is, waarop we proberen in te spelen. We stellen ook onze expertise ter beschikking om dat vooruit te helpen. Vooralsnog bevindt het zich in een experimentele fase. Ik kan nog niet in de plaats treden van onze 'boots on

the ground' die we ter beschikking gesteld hebben in alle slachthuizen. Als de nieuwe technieken nog een aanvulling kunnen betekenen en daarnaast ook voor de private spelers kunnen zorgen voor een beter kwaliteitsproces, dan zit daar een win-win in: winst voor dierenwelzijn en winst voor de producenten. Dat is een ideaal model.

De voorzitter: De heer Vandenhove heeft het woord.

Ludwig Vandenhove (Vooruit): Ik ben akkoord met uw boots on the ground. Dat valt voor een stuk samen met wat ik zeg: dat we toch oog moeten blijven hebben voor de nadelen van de hele techniek.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag. Wanneer wordt de codex besproken in de commissie?

Minister Ben Weyts: Geen idee. Die ligt nog altijd voor bij de Raad van State, zoals zovele andere zaken. Wij hebben daar geen vat op, maar ik verwacht eerstdaags wel een advies. We zitten in de laatste fase. Er waren al twee principiële goedkeuringen en er moet nog een derde principiële goedkeuring komen in de schoot van de Vlaamse Regering. We wachten dus op het advies van de Raad van State en dan komt het op de agenda van deze commissie. Ik verwacht dat tegen eind januari.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.